

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie rozpatrzenia protestu przeciwko ważności wyborów sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Świecichowo

W dniu 13 czerwca 2024 r. zwołane zostało Zebranie Wiejskie Sołectwa Świecichowo, na którym odbyły się wybory sołtysa i rady sołeckiej. W dniu 14 czerwca br. do Rady Gminy Damnica wpłynął protest wyborczy Pana Kamila Włodarskiego dotyczący nieprawidłowości w przeprowadzeniu procedury wyborczej podczas ww. Zebrania Wiejskiego. W złożonym proteście zarzuca się niedochowanie procedur wyborczych określonych w statucie sołectwa dotyczących przebiegu głosowania, tj.: uniemożliwieniu ok. 10. uprawnionym mieszkańcom wpisania się na listę obecności, udział w zebraniu oraz głosowaniu przez osoby nieuprawnione nieposiadające prawa wyborczego na terenie sołectwa oraz niewydanie kart do głosowania dla części osób wpisanych na listę obecności.

Zgodnie z § 30 ust. 5 statutu sołectwa Świecichowo Komisja Rewizyjna Rady Gminy Damnica dokonuje analizy złożonego protestu i przedstawia swoje stanowisko Radzie Gminy Damnica.

Komisja Rewizyjna Rady Gminy Damnica ustaliła następujący stan faktyczny i prawny:

W myśl § 30 ust. 1 statutu sołectwa Świecichowo w terminie 3. dni od daty wyborów może zostać wniesiony protest przeciwko ważności wyborów lub wyborowi na funkcję sołtysa lub członka rady sołeckiej, z powodu naruszenia postanowień statutu, dotyczących przebiegu głosowania, jak też ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów. Protest, o którym mowa musi być wniesiony w formie pisemnej przez osobę stale zamieszkujejącą sołectwo i posiadającą czynne i bierne prawo wyborcze. W proteście powinny być sformułowane konkretne zarzuty oraz wskazane lub przedstawione dowody na ich poparcie. Analizując pod względem formalnym złożony protest wyborczy należy stwierdzić, że:

- 1) został złożony we właściwym terminie;
- 2) został złożony przeciwko ważności wyborów sołtysa i rady sołeckiej dotyczących przebiegu głosowania;
- 3) został złożony przez osobę uprawnioną;

- 4) zawiera formę pisemną;
- 5) w proteście wskazano konkretne zarzuty;
- 6) w zakresie sugestii, co do konieczności weryfikacji listy obecności z Zebrania Wiejskiego pod względem posiadania prawa udziału w wyborach przez osoby znajdujące się na tej liście, wskazano tę listę jako dowód;
- 7) w zakresie zarzutów, tj. braku możliwości dopisania się na listę obecności przez niektóre osoby oraz nieotrzymania kart do głosowania przez niektóre osoby znajdujące się na liście obecności, skarżący nie wskazał ani nie przedstawił dowodów na ich poparcie, jednak są one dostępne Komisji z urzędu.

Zgodnie z § 20 ust. 1 statutu sołectwa Świecichowo Zebranie Wiejskie, na którym ma być wybrany sołtys i rada sołecka zwołuje Wójt, określając miejsce, dzień i godzinę Zebrania. § 2 ust. 1 statutu definiuje sołectwo, jako osoby zamieszkujące na jego terenie. Organem uchwałodawczym sołectwa jest Zebranie Wiejskie, które stanowią pełnoletni mieszkańcy sołectwa posiadający czynne prawo wyborcze do Rady Gminy Damnica (§ 7 ust. 1 i 2 w zw. z § 1 pkt 4 Statutu). Ponadto, zgodnie z § 13 ust. 1 statutu prawo udziału w Zebraniach Wiejskich mają wszyscy mieszkańcy sołectwa, którzy w dniu jego zwołania posiadają czynne prawo wyborcze do Rady Gminy Damnica. Zebraniu Wiejskiemu, na którym ma dojść do przeprowadzenia wyborów na sołtysa i do rady sołeckiej przewodniczy Wójt lub osoba przez niego upoważniona. W niniejszym przypadku była to osoba upoważniona, zastępca wójta. Wybory odbyły się w pierwszym terminie wobec osiągnięcia co najmniej 1/5 liczby osób uprawnionych mieszkańców sołectwa (§ 21 ust. 1 Statutu). Jak wskazuje § 19 statutu, czynne i bierne prawo wyborcze przysługuje stałym mieszkańcom sołectwa uprawnionym do udziału w wyborach do Rady Gminy Damnica i osoby te powinny – stosownie do § 21 ust. 4 – podpisać listę obecności. Wybory sołtysa i rady sołeckiej przeprowadza komisja skrutacyjna w składzie co najmniej 3. osób wybranych spośród uprawnionych mieszkańców sołectwa, przy czym członkami tej komisji nie mogą być osoby kandydujące w wyborach.

Skarżący w treści złożonego protestu zarzuca, że części osobom odmówiono możliwości dopisania się do listy obecności, co koresponduje z treścią protokołu z Zebrania Wiejskiego, jak również z wyjaśnieniami Wójta oraz przewodniczącej komisji skrutacyjnej, z tym zastrzeżeniem, że skarżący wskazuje na ok. 10 osób, natomiast z protokołu oraz wyjaśnień, o których mowa wynika, że chodzi o 2 osoby.

Do zadań komisji skrutacyjnej (§ 23 ust. 1) należy:

- 1) przyjęcie zgłoszeń kandydatów;
- 2) przygotowanie kart do głosowania;
- 3) przeprowadzenie głosowania tajnego;
- 4) ustalenie wyników głosowania;
- 5) ogłoszenie wyników wyborów;
- 6) sporządzenie protokołu o wynikach wyborów.

Powyżej wymienione czynności mają charakter wyłącznie techniczny, natomiast określone w § 19 statutu **prawo wyborcze ma charakter generalny i nadrzędny**. Zatem, wobec powyżej wskazanego zarzutu, biorąc pod uwagę, że próba dopisania się do listy obecności nastąpiła jeszcze przed rozpoczęciem procesu głosowania, a komisja skrutacyjna była w trakcie przygotowywania kart do głosowania, to osoby które nie zdążyły dopisać się do listy obecności wcześniej, powinny mieć możliwość skorzystania z przysługującego im prawa wyborczego, o którym mowa w § 19 statutu, z tym że:

- w zakresie wyboru sołtysa, w związku z zakończeniem czynności przyjęcia zgłoszeń kandydatów - wyłącznie **czynnego prawa wyborczego**;
- w zakresie wyboru rady sołeckiej, w związku ze zgłoszeniem chęci dopisania się do listy obecności jeszcze przed rozpoczęciem procedury zgłaszania kandydatów do rady sołeckiej – zarówno **czynnego jak i biernego prawa wyborczego**.

Skarżący zarzuca również, że część osób, które wpisały się na listę obecności nie otrzymały karty wyborczej, co uniemożliwiło im głosowanie. Taki stan faktyczny potwierdzają również wyjaśnienia przewodniczącej komisji skrutacyjnej. Z okoliczności sprawy wynika, że pomimo niedopuszczenia niektórych osób do wzięcia udziału w wyborach to i tak wzięły - one lub inne osoby nieznajdujące się na liście obecności – w nich udział. Stanowi to naruszenie § 19, § 21 ust. 4 oraz § 23 ust. 1 pkt 3 statutu i należy uznać to za **istotne naruszenie**.

W złożonym proteście wyborczym sugeruje się również konieczność weryfikacji posiadania uprawnień wyborczych osób, które podpisały się na liście obecności. Istotnie, z notatki służbowej Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego wynika, że 3 osoby wpisane na liście obecności nie były uprawnione w myśl § 19 statutu do wzięcia udziału w wyborach sołtysa i rady sołeckiej. Stanowi to **istotne naruszenie** ww. postanowienia statutowego.

Przyjmując najdalej idące konsekwencje ww. naruszeń, Rada Gminy Damnica uznaje, że mogły mieć one wpływ na wynik wyborów na sołtysa, bowiem przyjmując,

że w głosowaniu tym udział wzięły 3. osoby nieuprawnione i oddały one swój głos na kandydata, który otrzymał największą liczbę głosów, to w konsekwencji z 26. miałyby tych głosów 23. Do tego, w głosowaniu wzięły udział również 2. osoby, które nie były wpisane na liście obecności, a zatem trudno nawet stwierdzić kto to był i czy posiadał czynne prawo wyborcze. Zakładając, że osoby te również oddały głos na ww. kandydata i nie posiadały one czynnego prawa wyborczego, to co za tym idzie kandydat ten miałby 21. prawidłowo oddanych głosów, przy 20. głosach drugiej w kolejności kandydatki. Ponadto, do głosowania nie dopuszczono 2. osób wpisanych na listę obecności (brak jest informacji, o które osoby chodzi, dlatego nie można potwierdzić, ani wykluczyć, czy posiadały one czynne prawo wyborcze) i przy założeniu, że te osoby były uprawnione i zagłosowałyby na drugą w kolejności kandydatkę, to miałyby ona 22 głosy, a kandydat wybrany na sołtysa 21.

Co więcej, wybory sołtysa i rady sołeckiej przeprowadza komisja skrutacyjna w składzie co najmniej 3. osób wybranych spośród uprawnionych mieszkańców sołectwa, przy czym członkami tej komisji nie mogą być osoby kandydujące w wyborach. Wybór komisji skrutacyjnej przeprowadza przewodniczący Zebrania Wiejskiego, a wybór ten odbywa się w głosowaniu jawnym (§ 21 ust. 1 – 4 statutu). Jak wynika z protokołu z Zebrania Wiejskiego do składu komisji „zgłoszono” określone osoby, które wyraziły zgodę na pracę w komisji skrutacyjnej, jednak nie podjęto uchwały w tej sprawie. Podkreślenia wymaga, że statut w żadnym miejscu nie aprobuje przyjęcia składu osobowego komisji skrutacyjnej poprzez aklamację. Zatem **osoby wykonujące czynności komisji skrutacyjnej nie posiadały legitymacji do przeprowadzenia wyborów sołtysa i rady sołeckiej. Stanowi to istotne naruszenie § 22 ust. 4 Statutu mające wpływ na ważność przeprowadzonych wyborów.**

Powyżej wskazane ustalenia poczyniła Komisja Rewizyjna Rady Gminy Damnica na podstawie protokołu z Zebrania Wiejskiego, protokołów komisji skrutacyjnej, wyjaśnień Wójta i zastępcy wójta, wyjaśnień przewodniczącej komisji skrutacyjnej oraz opinii prawnej wydanej na zlecenie Komisji Rewizyjnej. Komisja Rewizyjna jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie rozpatrzenia złożonego protestu i przekazała je Radzie Gminy Damnica.

Zgodnie z § 30 ust. 6 i 7 statutu sołectwa Świecichowo, o zasadności lub bezzasadności złożonego protestu rozstrzyga Rada Gminy Damnica w formie uchwały. W przypadku unieważnienia wyborów, Wójt zarządza w terminie 3 miesięcy od unieważnienia ponowne wybory.